

Creativity in practice?

Ervaringen van drie leden op de IEA 2018 Florence

Afgelopen augustus vond het twintigste congres van de International Ergonomics Association plaats in Florence. Een wereldwijd publiek van ergonomen en geïnteresseerden wisselden gedurende de week kennis uit rondom het thema 'Creativity in practice'. Bob Groeneveld (TU Delft, Industrieel Ontwerpen), Lidewij Renaud (Amsterdam, UMC) en Gonny Hoekstra (KLM) bezochten het congres en delen hun ervaringen en inzichten.

B.S. Groeneveld, MSc.

Promovendus Faculteit Industrieel Ontwerpen, sectie Applied Ergonomics and Design, TU Delft

De International Ergonomics Association 2018 was mijn tweede echte 'human factors'-conferentie. Het thema 'creativity in practice' maakte de ontwerper in mij al behoorlijk warm, en de conferentie maakte dat mede door haar diversiteit waar: Er waren veel mooie ontwerpvoorbeelden waarin human factors op creatieve manieren werden gebruikt. Niet in de laatste plaats in de zorg, waar ik een passie voor heb.

Een voorbeeld hiervan was een presentatie van Lorraine Chapman (Canada) over de 'My Diabetes Coach' voor jongeren, gebruik makend van een slim homespeaker-systeem. De service stuurde via dit apparaat automatisch informatie (zoals bloedwaarden van de afgelopen week) door naar de zorgverleners. Er werd hierbij onderscheid gemaakt tussen informatie in pushberichten en 'achtergronddata' die de zorgverlener op aanvraag kon inzien. Een belangrijke vraag was hoe die informatiestroom voor zorgverleners werkbaar blijft. Verhelderend was om te zien hoe het plaatsen van zo'n ontwerpvoorbeeld in een human factors perspectief de discussie over oplossingen kan concretiseren.

Hierin vullen design en human factors elkaar zeer zeker aan, en het is mooi om te zien dat hier steeds meer wederzijdse interesse voor bestaat. Zo liet Daniel Jenkins (DCA Design, UK) in een keynote over een MRI-ruimte zien hoe een taakanalyse leidde tot verbeteringen in de plattegrond van de ruimte, en hoe met bow-tie methoden risico's preventief konden worden verkleind. Hij benadrukte dat tools en methoden uit human factors grote waarde toevoegen aan 'evidence-based' design, en dat dit met name in de zorg essentieel is om opdrachtgevers te overtuigen.

Bovendien is goed gepresenteerd onderzoek voor ontwerpers (of in ieder geval voor mij) een opstap naar nieuwe ideeën. Zo presenteerde Lyè Goto een vorm-

gebaseerd maatsysteem voor beademingsmaskers voor kinderen. Door haar verhaal werd ik zelf ook weer op ideeën gebracht voor ontwerpen van beademingsmaskers. Niet in de laatste plaats is ergonomie ook iets wat je kan (moet!) ervaren. Dit heb ik letterlijk aan den lijve ondervonden met de Third Age Suit van Johan Molenbroek en collega's, dat simuleert hoe het is om ouder te worden. In een opwelling besloot ik het pak tijdens een lunchpauze aan te trekken en eten te gaan halen. Toen ik, terug in Nederland, een groep scholieren rakelings langs een fietsende oudere dame zag sjezen, moest ik toch even terugdenken aan die lunch in Florence.

Al met al ligt de lat hoog voor de volgende conferentie.

L. Renaud, MSc.

Promovendus Amsterdam UMC, Sociale Geneeskunde, domein arbeid en gezondheid

Als onderzoeker ben je vaak op een heel klein gebied met de subtiële details bezig. Een congres is een goede gelegenheid om dieper in de details van je eigen veld te duiken, maar juist ook om weer eens uit te zoomen en zo 'the big picture' op je netvlies te krijgen. Het IEA congres in Florence was voor mij de ideale mix van inzoomen op mijn eigen onderwerp en uitzoomen op het grote geheel. Mijn onderzoek richt zich op het verminderen van zitgedrag bij kantoormedewerkers door bijvoorbeeld het gebruik van alternatieve werkplekken, zoals zit-stabureaus. Specifiek hierover waren er twee interessante sessies georganiseerd waar ik mijn hart kon ophalen. Hierin kwam voornamelijk naar voren dat langdurig staan ook gezondheidsrisico's met zich meebrengt en dat het van belang blijft om statische houdingen te voorkomen en dynamisch te werken.

Ook nog binnen mijn straatje viel de sessie over klachten aan het bewegingsapparaat bij kantoormedewerkers, waar nog steeds interventies voor worden ontwikkeld, en prevalentie nog steeds hoog is.

De keynote van David Kirsh, over creatieve denkprocessen, leek verder van mijn bed, maar was onverwacht zeer

foto: Lorenzo Pagliai

toepasbaar op mijn eigen denkprocessen als wetenschapper! De tastbare wereld, de praktijk, is een verlengstuk voor je gedachten, zo ontstaan de beste ideeën. Bovenstaande ervaringen leerden mij dat juist het volgen van sessies die in alle opzichten buiten je straatje vallen, onverwacht heel inspirerend kunnen zijn. Een laatste voorbeeld daarvan is een presentatie over systemen die in het oude Griekenland werden ingezet om via allerlei lotingsmechanismen iedere mogelijke vorm van belangenverstremming bij juryraden in de rechtsspraak tegen te gaan. Eigenlijk iets wat tegenwoordig ook nog goed toegepast zou kunnen worden, bijvoorbeeld binnen de wetenschap. Kortom, het IEA heeft mij zowel op het vlak van de details als op het vlak van het grote geheel geweldig kunnen inspireren.

Ir. G.P.M. Hoekstra Eur.Erg.

Safety Consultant/ergonoom KLM, Praktijkdocent Applied Ergonomics & Design, Industrieel Ontwerpen, TU Delft

IEA2018 Florence, een inspirerend congres op een mooie locatie. Hartje Florence, kennis opdoen en ervaringen delen met ergonomen van over de hele wereld en tussendoor een beetje cultuur snuiven. Naast veel ergonomen ook een conferentie met veel verschillende thema's met sprekers. Soms bijna te veel interessante onderwerpen om uit te kiezen – daarom samen met een collega-ergonoom van KLM de onderwerpen verdeeld en gestart met het presenteren van een mooi voorbeeld van een praktijkproject: het opleiden van Ergocoaches bij KLM. Een participatieve aanpak waar we al tien jaar succes mee hebben. Een project waar ik zelf wel een beetje trots op ben en vooral ook Ergocoaches waar ik

trots op ben. Goed om te delen, maar ook goed om ervaringen van andere ergonomen te horen. Binnen de thema's Safety & Health, Transport Ergonomics and Human Factors (TEHF) en Ergonomics in Manufacturing naar meerdere sprekers geluisterd en gesproken over de participatieve aanpak binnen de Human Factors.

Die participatieve aanpak werkt, maar is vaak afhankelijk van bepaalde randvoorwaarden. Je kan de medewerker of eindgebruiker wel meenemen in de aanpassingen van de werkplek, maar wat als je de belangrijke partijen niet hebt kunnen overtuigen om hiervoor geld of middelen beschikbaar te stellen? Wat als het (nog) niet is gelukt een opdrachtgever te overtuigen dat aanpassen of herontwerpen niet zonder Human Factors kan? Interessant dilemma, wat maakte dat ik ben aangeschoven bij een groep sprekers binnen het thema Return on Investment for Human Factors. Zitten we als ergonomen wel altijd aan de juiste tafel? Aanpassingen achteraf zijn bijna altijd duurder. 'Als ergonoom bereiken we meer als we focussen op performance en acteren als management consultant met specifieke human factors kennis.' Een statement dat je aan het denken zet. En terugkijkend op dit inspirerende congres is dat wel wat ik heb meegenomen. Stof tot nadenken: Waar staan we als ergonoom binnen KLM? Is dat de juiste plek? Doen we de juiste dingen en bereiken we wat willen?

